

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 63.

V Ljubljani, v sredo 18. marca 1885.

Letnik XIII.

Govor P. Greuterja

v budgetni debati 10. marca v drž. zboru.

(Konec.)

Vse univerze, vsaj po Avstriji, kolikor je meni znanega, so med saboj v kartelni zvezi. Če je mišljenje takega mladega moža takošno, da se jim zdi za rabo, bo kmalo našel recenzenta za svoje delo, — če ne, ga bo pa težko dobil, pa če ga prav dobi, že zopet nikogar nima, ki bi tisto recenzijo prinesel potem v kakem strokovnaškem listu. Njegova naloga ni le knjigo spisati, temveč tudi za to skrbeti, da pride v takem listu v razpravo. Tako je! Ultramontanski pristaši kvirinala (laške vlade) se pripuščajo, ultramontanski prijatelji Vatikana se zavračajo! Tako je geslo in zdi se mi ravno tako, kakor če bi general framasonске lože pred vstopi znanstvenih zavodov rekel: „Odi profanum vulgus et arceo“ — proč z njimi. (Veselosť na desni.)

O disciplini, gospóda moja, govorilo se je že danes in véčeraĵ mnogo. Tudi jaz bi rad eno zini, kako o njej sodim. Omenjal bom le ene same točke.

Naučna oprava treščila je nedavno kakor Jupiter tonans med učiteljske kroge, kjer je iz golega navdušenja za § 24. šolskega in naučnega reda učiteljem šibo iz rok zvila, o kateri se že v sv. pismu bere: „Kdor ima svojega sinú rad, ta ga kaznuje.“ (Veselosť.) Nova pedagogika postavila se je menda popolnoma na stališče starih Pelagijev, ki so trdili: „Človek je dober na svet prišel, podedovani greh je gola sanja, ascese je treba, molitve ne, sploh se nič ne potrebuje, kakor učitelj, ki po svojih naukih kalí dobrega iz otroka venkaj izvleče; potem se ni bati hudega.“

Prav na tem pelagijskem načelu vtrjena je nova pedagogika. Skušnja vseh časov pa uči, da je to načelo krivo. Ako je tedaj ono krivo, si pač lahko razlagam, kako da postopa naučni minister. Učiteljem vzal je šibo, ki bi bila med divjaki vendar le še nekaj strahu in reda vzdržala, zato jo je pa dal v roke velikošolcem. (Veselosť.)

Ako si dva rokodelska pomočnika s palicama nekaj prevroče krvi puščata, je takoj orožnik za njima, da ju zaprè; če si pa dijaki z njihovimi železnimi palicami lica razpraskajo, je to junaški! (Veselosť.) To kaže na veliko olikanost — iz šibe je postala palica. Družine, ki imajo le zmerno premoženje, morajo dostikrat stradati, ako imajo namreč dvomljivo srečo — kakega dijaka-velikošolca! Nič kot komersi, menzure (dijaški dvoboji za kako razžaljenje) in kakor se tiste komedije že vse imenujejo. Na salamandra si vsi izbornó razumejo, o učenji noče pa skoraj nihče kaj slišati. Taka je navadno disciplina v prvem letu.

Kar se tiče počitnic, sta véčeraĵ pravo povedala Nj. ekselence naučni minister in pa poslanec baron Pirquet.

Jaz toraj ne smem tistega ponavljati. Čudno je pa na vsak način, kako da imajo nekteri profesorji na velikih šolah po pet mesecev počitnice. Po 14 dni potrebuje se za vpisovanje, 14 dni, preden se naberó podpisi. In kako se tisti nabirajo. Čujte resničen dogodek. Na koncu leta prišel je neki dijak v hišo, kjer je stanoval njegov profesor, kakor so dijaku to povedali. Na stopnjicah sreča nekega gospoda, ktereĵa dijak vpraša: „Ali bi mi ne hoteli povedati, kje stanuje tukaj profesor N.?“ „Kaj bi radi?“ vpraša gospod. „Rad bi imel njegov podpis, ker se danes odpeljem.“ „Idite z menoj.“ Djak gré góri, gré s svojim profesorjem góri, ki mu je podpisal in dijak in profesor se nista nikdar poprej in nikdar pozneje videla.

Polkovnik mora imeti oblast in disciplino čez svoje častnike, in če tudi so v resnici že nekaj, se morajo vendar vsi tej oblasti pokoriti; le pri velikošolcih bila naj bi takošna kontrola, ali hodijo redno poslušati ali ne, ali se kaj učé ali nič, strašansko nazadnjaštvo. (Veselosť na desni.) Kedar ti gospodje potem uradniki postanejo, tedaj se jim pa nosovi pobesijo, ko uradni načelnik pravi: „Točno ob 9. ali 10. uri morate tukaj biti!“

Dokazi pokorščine odpravili so se v prejšnjih časih in kdor plačuje, tisti je gospodar. Dijaki

plačujejo kolegije in zato so nasledki, kakoršne sem Vam naslikal.

Ako bi se v tem oziru kaka boljša kontrola vpeljala, bi ne bilo prav nič odveč in čista višava učenosti vsled tega ne bo prav nič trpela, v praktičnem bi bilo pa mnogo bolje in to tem bolj, ker ima prostost poduka in učenja marsikako dobro stran, kateri bi ne želel, da bi se odpravila. Ako se pa prostost učenja zamenja s prostostjo postopanja in nemarnosti, se moram pa prav odločno taki prostosti vpirati.

Konečno. (Dobro! dobro! na levi.) Prezgodaj ste zaklicali ondi „dobro!“ (Živahna veselosť na desni.) Konečno le še nekaj opazek o mojem spoštovanem rojaku profesorji vitezi Wildauer-ji. Predlagal je na korist Inomošenske univerze sledečo resolucijo (bere): „Slavna vlada se poziva gledé slabih prostorov na Inomošenski univerzi nemudoma potrebno vkreniti, da se prične potrebno zidanje; denar za to naj se pripravi po vstavni poti.“

Proti tej resoluciji prav za prav nimam jaz nič ugovora, toda vtemeljeval jo je tako smešno, da se že moram nekoliko pri njej pomuditi. On nam konservativnim poslancem iz Tirolske očita, da nimamo nobene čuti več za vedno večje stroške narodove; on pravi (bere): „V tem morji bleska in svitlobe vleče se le jedna temna progá; in ta je vedno večja teža davkov, ne poslopnina, katero po naši deželi vedno britkeje občutimo, tudi ne vedno marljiveje iztirjevanje davkov, ki celó brizgalnice, čebré in planinske družbe z davkom obklada.“ Tako je vtemeljevanje. (Veselosť na desni.) In ko smo mi že denar pripravili, da se poplačajo stari dolgovi, ko smo s težkim srcem finančnemu ministru privolili denar, da bo svoje potrebe z njim pokrival in se bo deficit sčasoma zmanjšal, pride ta-le profesor in od države novih izdajkov zahteva, rekoč: „Vi ste dovolili davek, toraj ste ljudstvu zopet davek povišali.“ (Dobro! in veselosť na desni.) Mi moramo vendar dosledni biti in takemu zanikavcu davka tudi njegovo resolucijo odbiti. (Dobro! dobro! na desni.)

LISTEK.

Prior Faustus, usmiljen brat, zdravnik na Kranjskem.

(Dalje.)

Veliko prijateljev na več krajih povabi mladega usmiljenega brata na vesele trgatve in praznovanja in 4. novembra, pri zadnjem njegovem opravilu križovega pota, vzame očitno slovó od svojih v Celji; ali mojster Purgdolt si prizadeva ga obdržati in Matevž Gradišek joka bridko, ali božji glas premaga, 8. novembra leta 1797 pritisne na mestno tablo v Celji svojo pisano slovó in gre spremljan v družbi pobožnih svojih na svoj novi poklic; v Gradci obleži 14 dni bolan za mrzlico, hude skušnjave ga motijo, vendar jih premaga in v sitnih in nesrečnih popotnih bridkostih dospé v sedmih dneh čez Semering na Dunaj v novicijat k usmiljenim bratom, kjer prebiva eno leto, 11 mesecev in 12 dni, dolgo spoved opravi pri oo. frančiškanih in 9. januarja 1798 je tisti srečen in veseli dan, da je bil za večno redu prišet.

Začel je pisati drugi zaznamek svojega novega življenja.

Precej še v tem tednu ga stresse mrzlica tako, da ga iz postelje vrže, potem pa obleži za vročinsko boleznijo 1 mesec in 7 dni, v bolezní se meša, vendar molči, da bi ne bil privezan. Ko pa ozdravi, je oveseljen in poprime se z veseljem dela in učenja. Večkrat na kruhovi béri nosi žakelj in se sramuje. Tudi norci v blaznici godrnajo čez njegovo počasno postrežbo in eden teh norcev, z imenom Zorič, ga napade na vrtu z nožem (sam Bog me je obvaroval). Dobil je pa enkrat skušnjava, da bi zapustil samostan. Ni bil dobrega zdravja in glava ga je večkrat zeló bolela.

Ker je naš mladi brat večkrat zeloten, je dispensiran od novicijata in 10. januarja 1799 stori interims-profes in 4. februarja začne seniorat-službo: in v novo občuti velike želje po presbiterijatu ali v njegovo žalost je polno zadržkov. 24 let star, leta 1800, je že v Gradci v samostanu, se rad učí izdirati zobé in ljudem puša kri; le plašljiv je preveč, glava ga večkrat boli in zbolel je zopet za smrt, pa zdravje se povrne. Tukaj ga obišče provincijal, mu tudi streže in pripusti, da sme iti na svoj rojstni dom. Čez Celje gredé se mu pridružijo njegovi dobri znanci in 22. maja so na Šmarni gori na božji poti, mislil je, da bode prvič pridigoval, ali „skušnjava

pridigovati je bila v Celji ostala“. Nazaj gredé v Gradec na potovanji naleze garje, koplje se v Muri 27 dni in še 9 dni v strojarskih jamah; ali koža še ni čista.

17. avgusta pride Faust v Ljubljano stanovat k neki družini, tukaj ostane 3 leta 6 dni. Sedaj 25 let star opravi drugo veliko spoved pri P. Honoratu in 18. septembra 1800. l. je njegov dies solemnis professionis, „v skrb in veselje“.

Prvo njegovo opravilo je bila bira po Gorenjskem. Na Papirnici pri Gruntarji je prvi hospic. V Kranji pri Majarji na pošti obleži bolan: g. dr. Bernik in S. ga obiščeta. Božične praznike obhaja v samostanu v Ljubljani in 6. januarja 1801. l. je že v Šenčurji na Gorenjskem ter bere ajdo za samostan, 14. pa v Velesovem pri Patru Bonavanturi Plavci. Na Križi pri Piranci je navadni veseli hospic, v Kamniku pri Urbančiču so tudi vsakikrat dobri, prijazni dobrotniki.

Ko pride domu k družini, se mu oživi zopet velika želja za duhovski stan, kupi si Dancer's Moralbukve; vname se mu veselje in skrb narediti božji grob v cerkvi.

(Dalje prih.)

vdovo. Ker je bil že več let poprej oženjen, prijeli ga bodo tudi zaradi hudodelstva bigamije. Weskamp je na Gališkem v Stanislavu rojen in 42 let star. Denarja je imel še blizu 4000 goldinarjev.

Domače novice.

(Volitev za trgovinsko in obrtno zbornico v Ljubljani) je bila 16. dne t. m. končana, štetje se je pa dovršilo dne 18. t. m. V I. in II. razdelku trgovinskega odseka bilo je volilcev 455, volitve se jih je vdeležilo blizu 200. Izvoljeni so pa gospodje: Franc Hren s 187, Vaso Petričič s 186, Josip Kušar s 184, Franc Souvan s 184, Mihael Pakič s 183 in Ivan Perdan s 180 glasovi. V III. razdelku trgovinskega odseka bilo je volilcev 2186. Izvoljeni so pa gospodje: Josip Ribič s 838, Blaž Mohars s 837, Franc Omersa s 835 in Tomaž Pavšler s 835 glasovi. V prvem razdelku obrtnega odseka bilo je 14 volilcev, od katerih je volilo 6. Izvoljena sta pa gospoda: Makso Krenner s 6 in Ivan Baumgartner s 5 glasovi. V drugem razdelku obrtnega odseka bilo je 8432 volilcev. Izvoljeni so gospodje: Anton Klein s 3384, Janez Dovgan s 3379, Janez Horak s 3379, Alojzij Jenko s 3378, Filip Zupančič s 3378, Oroslav Dolenc s 3377, Franc Kolman s 3370, Jernej Žitnik s 3370, Janko Kersnik s 3361 in dr. Josip Poklukar s 3311 glasovi. V tretjem razdelku obrtnega odseka je bilo volilcev 27 in izvoljena sta gospoda Pankracij Eichhelter in Karol Luekmann z 11 glasovi.

(Slovensko gledišče.) Na praznik sv. Jožefa igralo se bode „Zmešnjava na zmešnjavo“, burka v 5 dejanjih. Izborna ta igra prestavljena je iz nemške Kotzebuejeve „Wirrwar“ od pesnika Jos. Cimpermana in obiskovalcem slovenske Talije že naprej za jako zabaven večer jamčimo. Kdor se ni že dolgo do dobrega nasmejaj, podá naj se v četrtek zvečer v gledišče, kjer se mu smehu ne bo manjkalo.

(„Glasbene Matice“ učencev in učenk preskušnja), o kateri smo v ponedeljek le površno poročali, bila je res prav sijajen dokaz našemu napredovanju tudi na glasbenem polju. Okoli 60 učencev in učenk kazalo je v nedeljo popoldne v čitalnični dvorani, kaj je to društvo, in to pred izbranim občinstvom, med katerim sta bila tudi deželni predsednik baron Winkler in deželni glavar grof Thurn. Res je vtripalo srce radostno vsakemu, ko je videl, kako je naša drobna mladina nastopala zavestno in ponosno ter odlikovala se zdaj s petjem, zdaj z godbo na glasoviru, zdaj na goslih. Prav nadrobnegega popisa te mikavne „javne skušnje“, ki pa je bolj vredna naslova „koncert“, ne moremo tu podati, ker bi bil preobširen, kajti vsak in vsaka, ki so sodelovali, zasluži javne pohvale, kakoršno je poslušajoče razumno občinstvo tudi dajalo. Tri ure je trajala poskušnja z naglim programom, a vsak je zrl in poslušal do konca, nihče ni odšel, čeravno je bila čitalnična dvorana natlačeno polna. Tu si videl nežne deklice in fantiče raznih stanov nastopati v godbi in petji po vrsti od manjših do večjih po razdelkih, a vsak in vsaka so rešili svojo nalogo izvrstno in to od začetnikov in začetnic do skoro dovršenih, ki se bodo skoro s svojo umetnostjo smeli pokazati še obširnejemu svetu, kakor je bil zbran v čitalnici. Poskušnja ta pokazala je šolo „Glasbene Matice“ v takem svitu, da smejo na njo ponosni biti v prvi vrsti gospodje učitelji, pa tudi odbor. Nastopal je razred za razredom, zmiraj popolnejši, zadnji pa so s svojim dovršenim igranjem in petjem pokazali, da jim skoro te šole več treba ne bo. In ko so stopili k petju za mešani zbor! Malo dekletec pa gospodična, mal deček pa odrasčen dijak in pesem je šla gladko, brez vsake pomote, čeravno jih je bil oder poln. Pač slava gospodu učitelju! Pokazalo se je pa tudi prav očitno po glasovih in prstih, da so učenci in učenke za glasbeno umetnost nadarjeni in se je nadjati od njih še lepega napredka. — Ko je bil program brez vsake zamote in vseskozi končan ob burnem plosku, stopi na oder predsednik društva g. Fr. Ravnikar ter oprt na sijajni vspeh te skušnje, omeni, da so učenci in učenke napravili čast svojim gospodom učiteljem, društvenemu odboru, sebi in svoji slovenski domovini. Zato podeli nekterim učenkam in učencom, ki so se še posebno odlikovali v pridnosti, spominke, druge pa opominja še k daljni taki pridnosti. Slednjič zakliče „živio“ presvitlemu cesarju,

z njim vred vse občinstvo, na kar zapoje mešani zbor učencev in učenk cesarjevo pesen prav krepko in vbrano in skušnje je konec, občinstvo se razide vseskozi zadovoljno s tem, kar je slišalo. Veselo je bilo vse, posebno pa učenci in učenke ter njihovi sorodniki, potem gospodje učitelji in odbor društva. — Po tem sijajnem vspehu, s kakoršnim se ne more v Ljubljani ponašati nobeno tako, posebno ne „filharmonično društvo“, se je nadjati, da bo „Glasbena Matica“ rastle ne le po številu učencev in učenk, ampak tudi po številu udov in podpornikov. Mi vsaj ji želimo najboljšega vspeha na slavo nji in naši mili domovini.

(Ljubljanske cesarice Elizabete otroške bolnice) občni zbor bil je včeraj popoldne v magistratni dvorani v navzočnosti mnogih članov, med tistim zastopnica cesarske pokroviteljice tega dobrodelnega zavoda, naše presvitle cesarice Elizabete, visokorodna gospa baroninja Emilija Winkler, soproga visoko čislane gospoda c. k. deželnega predsednika. Zboru je predsedoval g. c. kr. vladni svetnik v pokoju, vitez Laschan-Moorland. Gospod denarničar Leskovic poročal je o stanju društva in se posebno o računskem sklepu. Društveno premoženje obstoji iz l. 1865 za 11.000 gold. kupljene hiše na Poljanski cesti št. 18, na katero je ustanovni zaklad nadvojvodinje Gizele ustanova v znesku 2400 gold. in posojilo kranjske hranilnice v znesku 4000 goldinarjev vknjižena, katero zadnje posojilo pa je bilo dosedaj brez obresti, ker kranjska hranilnica daruje otroški bolnici vsako leto 200 gold., tedaj toliko, kolikor iznašajo obresti za posojeno glavnico. Obligacij in raznih srečkov ima otroška bolnica za 12.710 gold. v nominalnem znesku. Leta 1884 bilo je v otroško bolnico sprejetih 115 bolnih otrok, 38 fantov in 77 deklet. Od teh se je ozdravilo 65 otrok, pomaglo k zdravju 12 otrokam, neozdravljivi pa so se odpustili le 3 otroci, 31 otrok pa je umrlo v tej bolnici. Začetkoma l. 1885 ostalo je v bolnici 21 otrok. Računski sklep za l. 1884 kaže 3554 gl. 25 kr. dohodkov, stroškov pa 3453 gl. 51 kr., toraj prebitka 100 gold. 74 kr.

Društveni načelnik gosp. c. kr. vladnik svetnik vitez Laschan-Moorland k računskemu sklepu govoreč naglašá, da ne bi bil nikdar toliko povoljni denarni vspeh za to dobrovoljno društvo mogoč, da ne bi isto toliko res izredno požrtovalno podpiral g. Julij pl. Trnkóczy, lekarničar „pri zlatem samorogu“, kateri je v preteklem letu 1884 vsa zdravila, ktera so iznašala 488 gold. 89 kr., društvu popolnem brezplačno dajal. Ta izredna res plemenita požrtovalnost zasluži pač, da občni zbor izreče tolikanj človekoljubnemu delovanju g. pl. Trnkóczy-ja presrečno zahvalo, kateram predlogu zbor enoglasno med odobravanjem pritrđi.

Tudi mestnemu fiziku, dr. Kovaču, izreče načelnik zaslužno zahvalo, kajti isti opravlja kot vodja otroške bolnice že nad 20 let vsa zdravniška opravila brezplačno. Dr. Kovač, zahvalujoč se za priznanje pravi, da gre v prvi vrsti zahvala g. J. pl. Trnkóczy-ju, lekarniku „pri zlatem samorogu“, kateri res doprinaša velike žrtve, da že leta vsa zdravila, ki jako mnogo veljajo, za otroško bolnišnico brezplačno, in s kterimi je on kot vodja tega zavoda popolnem zadovoljen. Zbor zahvali gosp. dr. Kovača pritrđi.

Vrši se potem volitev odbora in izvoli se načelnikom zopet g. vitez Laschan-Moorland, v odbor pa vsi prejšnji odborniki.

Proračun za l. 1885 kaže potrebščine 3000 gl. 62 kr., dohodkov pa le 2745 gl. 44 kr., toraj primanjkuje 255 gl. 18 kr., kterega upa pokriti društveni odbor po radovoljnih prineskih na novo društvu pristopajočih blagodarjih gospá in gospodičin.

Gosp. J. plem. Trnkóczy, lekarnik, sedaj med občnim odobravanjem zbora izjavlja, da hoče tudi letošnje leto vsa zdravila za otroško bolnico dajati brezplačno, če bi tudi tistih bilo več potreba o priliki nalezljive bolezni, kakor se je to potrebno kazalo lansko leto. Trdilo se je sicer od neke strani, da bi bil on, pl. Trnkóczy, zavezan, zdravila brezplačno dajati. To ni res. A to njega ne moti in še bode v korist ubogih otrok tudi letošnje leto nadaljeval svojo človekoljubno delovanje. Zbor po predlogu načelnika g. vitez Laschan-Moorlanda izreka g. plem. Trnkóczy-ju iskreno zahvalo za toliko res plemenito požrtovalnost, na kar se zbor zaključí.

(„Dolenjske Novice“.) Kakor je našim bralcem že znano, so jele z novim letom izhajati v Novem mestu pri g. Kraju „Dolenjske Novice“, list, ki je po obliki in vsebini podoben izvrstnemu koroškemu

„Miru“. Kakor ta, izhajajo tudi „Dolenjske Novice“ dvakrat na mesec in stanejo za celo leto samo 1 gl. Z verskega kakor tudi narodnega stališča moramo odobravati podjetje g. Krajca, ker načelo listu je naše staro in najboljšo glasilo: „Vse za vero, dom in cesarja“, in po tem načelu se tudi list ravna. Do sedaj nam je prišlo šest listov „Dolenjskih Novic“ v roke in pripoznati moramo, da se zvesto držé svojega programa, ob enem pa pričakujemo to tudi v prihodnje, za kar so nam brez dvoma porok gg. izdajatelji sami. Naša želja je, da bi se list le še bolj razširil med vrlimi Dolenjci; sad ne bo izostal ne v verskem ne v narodnem oziru. Vsebinske številke je: „Tisočletnica Metodova. Iz državnega zbora. Kaj naj bodo vaši sinovi, kmetje ali rokodelci? Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu in drugod? Dopisi. Gospodarske stvari. Poduk našemu kmetu. Domače vesti. Razne vesti. Izpred porotnega sodišča. Vremensko prerokovanje za mesec april. Sejmi na Dolenjskem. Iserati.“ Vsebinska je zeló različna, toraj je list tudi priporočila vreden.

(Zblaznil je) 54 leti stari Jožef Kušar iz Vrhnik; domišlja si, da je general in da je ob enem zadel velik dobitok na srečke. Mož ima celo kopico promes, ki niti počenega groša niso vredne in na tiste pravi, da je zadel. Pomilovanja vrednega odpeljali so v blaznico.

(Ranocelniška služba) v Dolenjem Logatci je razpisana. Nese 500 goldinarjev na leto. Prošnje do 10. aprila t. l. okrajnemu glavarstvu v Logatci.

(C. kr. eskadra) pričela je včeraj pri Trstu svoje manjše vojne vaje, pri kterih je bil navzočen pomorski vrhovni zapovednik baron Sterneck. Zasedrana je v Miljski luki.

Razne reči.

— Prusaška besnost in lojalnost. V Svitavi so imeli udje prusaškega peklenškega stroja za ponemčevanje slovanske dece „Schulvereina“ svoj shod. Neki njihov član je govoreč na zadnje na brezbožna svoja usta se drznil izreči stavek, da dokler naš cesar ostane na prestolu, bode delovanje „Schulvereinov“ pri nenemških narodih brezvspešno. In nato je neki drugi divjak kakor besen skočil po konce in začel tolči po podobi Nj. Veličanstva presvitlega cesarja. Poklicali so orožnika, ki je hudobneža gual v zasluženi zapor. Je-li se tako praznujejo zbori in shodi? Skupščine, pri kterih je sploh kaj takega mogoče, niso postavne, marveč so zlobne, so čez vso mero škodljive in zaslužijo, da da se zatró. Mi nočemo s tem vseh „Schulvereinov-“ obdolžiti enakega mišljenja, a kdo nas more siliti, da mislimo drugače o njih. Povod imamo in kar je rekel divjak v Svitavi, to mi lahko z mirno vestjo pripisujemo vsakteremu privržencu društva, ki je vse preje, samo avstrijsk, samo domoljuben ne. Vsak poštenjak, bodisi Turek ali Hotentot, mora tako počenjanje obsojati, ki ne pripoznava niti najsvetejših pravic, nikar še ravnopravnosti.

— Blaga dobrotnica revni mladini je grofica Podstatsky v Sovodnji (Gmünd) na Koroškem, ki je darovala 1000 gold. v ta namen, da bi se tamošnjim revnim šolarjem vsaki dan delilo nekaj kruha. Tako dela na Koroškem med Nemci bivajoča Polakinja. Njeno delovanje je pač vse drugače, kakor ono nekega dr. Josipa Gugiza (Kukec-a?), ki je nedavno umrl na Dunaji in je volil 40.000 gl. za štiri stipendije, ktere pa morajo dobiti le nemški dijaki s Koroškega. To znači iz slovenske krvi v Nemca predelanega „urgermana“.

— V Feldkirchu na Predarlškem so nedavno preskušali 20 vrst tirolskega vina in so našli, da je bilo vseh 20 vrst ponarejenih. Nov dokaz, kako potrebna je državna postava, ki bi s prav velikimi kaznimi zabranila pačenje in ponarejanje živeža!

— Pruski strah pred poljsko obleko. V Poznanju je bil obsojen človek na 6 mesecev ječe, ker je prišel v neko poljsko društvo v narodni noši in jim govoril nekaj rodoljubnih besed. Pač slabo skupaj zbíta in skrpana mora biti država, kateri že sama narodna obleka toliko strahu prizadene.

— Slavni poljski pisatelj Kraszewski, ki je bil lansko leto od pruskega sodništva obsojen v Magdeburško ječo zaradi „veleizdaje“, se še zdaj neumorno peča s slovstvom, če tudi je njegovo zdravje zeló pokvarjeno. Ravnokar je dovršil povest „Banita“, v kateri opisuje dobo poljskega kralja Štefana Batory-ja, zdaj pa spisuje novo povest: „Mučenica na Oriestolu“. V nji predstavlja dobo Marije Lešćinske, hčere kralja Stanislava Lešćinskega in soproge francoskega kralja Ljudevika XV.

— Leta 1884 je prišlo k Materi božji v Lurd 75.150 romarjev, med njimi 26 škofov po železnici, skoraj ravno toliko romarjev pa peš. V čudodelni jami je bilo branih 25.000 maš in je pogorelo 81.000 sveč.

— Neveren prostožidar. Poslanec za mesto Lyon in preje policijski prefekt, g. Andriene, odpadel je od prostožidarstva in je postal največji neprijatelj loži. V svojem listu „La ligne“ objavil je obrede, s katerimi je bil vsprejet za brata in sploh take stvari, o katerih mora molk obljubiti vsak prostožidar. Loža je nevernika pozvala pred svojo sodno stolico in mu je poslala grozilo navadne oblike, katero je on takoj v svojem listu objavil; zraven je pa tudi dodal, da bo, predno mu ali jezik odtrgajo, ali ga na kose razsekajo, ali v morje vržejo, še stvari objavil, ki dosedaj še niso videle belega dne, da bo vsaj mučeniška smrt njegova nekaj stala. Obljubil je sicer molčati, toda tudi loža je imela do njega svoje dolžnosti, katerih pa ni spolnila. Skoraj gotovo bo de loža gledala, da se na kak način s svojim odpadnikom umiri, ker sicer bi bil ta kot njen sovražnik njej lahko na veliko škodo.

— V gostilnici. Ves skrben gostilničar vpraša gosta, ki misli ravno oditi: „Kako so vam dopadle gobe, mar li niso v resnici dobre? Zdi se mi, da bile so premalo slane.“ „Je bil pa zato račun toliko bolj“ — odvrne mu gost.

Telegrami.

Dunaj, 17. marca. Poslanec Nabrgoj potegnjen se je v državnem zboru za nujno zgradbo državne proge Herpelje-Trst in pa da naj se Trst naravnost sklone z zapadno železnico.

Atene, 17. marca. Cesarjevič Rudolf in Štefanija podala sta se v kraljevi družbi v Megaro različne starinarstva ogledovat. Zvečer je bila na jahti „Miramar“ kraljevi dvojici na čast pojedina. Zvečer ob 9. uri sta se odpeljala. Grški narod je prestolonaslednika Rudolfa povsod navdušeno pozdravljajal. Contreadmirala Bombellesa odlikoval je grški kralj pri tej priložnosti z velikim križem Odršenikovega reda; drugo spremstvo dobilo je manjše redove.

Rim, 18. marca. V kamori izjavil se je Mancini gledé kolonijalne politike, da se Italija kljubu velikega sočutja, ki ga ima do Angležev, vendar-le v Rudečem morji drži lastne politike, ktera je prirejena dolžnostim, kakor jih je prevzela tricarska zveza. Dogodki pa, ki so nepredvidoma nastopili, vstavili so vsako drugo odločbo. Vlada potrebuje za bodočnost popolnoma proste roke. Mancini povdarja dobrodejni vpliv vstrajne tesne zveze z Nemčijo in Avstrijo; za operacije v Sudanu si bo pa vlada pravico pri parlamentu poiskala.

Pariz, 17. marca. V Pekingju je prišla zopet miroljubna stranka na krmilo.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

18. marca

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 35 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 70 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	108 „ 60 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 15 „
Akcije avstr.-ogerske banke	861 „ — „
Kreditne akcije	300 „ 80 „
London	124 „ 45 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 80 „
Francoski napoleonid.	9 „ 80 1/2 „
Nemške marke	60 „ 60 „

Od 17. marca.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. — kr.
„ 4%	98 „ 85 „
„ papirna renta 5%	93 „ 85 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 105 „ — „
Länderbanke	103 „ 60 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	564 „ — „
„ državne železnice	306 „ 70 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	216 „ 70 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 129 „ — „
4% „ 1860	500 „ 139 „ 30 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 171 „ 75 „
„ 1864	50 „ 171 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 178 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ 50 „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ 25 „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	113 „ — „
„ Ferdinandove sev.	105 „ 75 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Tujci.

16. marca.

Pri **Maliči**: Zuckerbäcker, Münch in Supančič, trgovci, z Dunaja. — Czewiakowsky, trgovec, iz Trsta.

Pri **Stonu**: J. Friedrich, trg. pot., z Dunaja. — Jurij Blumberg, fabrikant, z Dunaja. — Josip Huber, fabrikant, iz Steyra. — Josip Mörth, knjigovodja, iz Grada. — Mihael Bergant, zasebnik, iz Ljubljane.

Pri **Južnem kolodvoru**: Franc Kiler, strojevodja, s soprogo, iz Fohnsdorfa. — Maks Weinert, trg. pot., iz Schönhausena. — Franc Gordon, tovarniški ravnatelj, iz Grada. — Jovana Klaus, zasebnica, iz Gorice.

Pri **Avstrijskem caru**: Tomaž Mole, zasebnik, iz Sežane. — Marija Genshofer, blagajničarica, iz Celja.

Izdajatelj in odgovorni vrednik **Jožef Jertč**.

Pri **Vivantu**: Ferd. Thurnherr, mehanikar, iz Šmarije. — J. Kunc, trgovec, iz Črnomlja.

Umrli so:

16. marca. Katra Lesjak, delavčeva vdova, 64 let, Židovske ulice št. 5, vsled spridenja trebušnih delov.

V bolnišnici:

15. marca. Matevž Ožbalt, gostač, 60 let, Pneumonia. — Martin Golč, čevljar, 35 let, Meningitis. — Jera Podbevšek, gostinja, 74 let, Marasmus. — Janez Kosmač, hlapec, 25 let, Variola.

Razglas.

V zvoniku cerkve sv. Jurija v Ilirski Bistrici mislimo nemudoma

NOVO URO

preskerbeti. Za tako delo sposobni mojstri naj se oglasijo pri županstvu Bistriškem, ter naj naznanijo pogoje in ceno, za katero bi hotli uro narediti.

Županstvo v Ilirski Bistrici,

28. februvarja 1885.

(2)

A. Ličan.

Št. 4308.

Razglas.

(2)

Mestni magistrat išče in namerja v najem vzeti prostore, pripravne za

otročje zabavišče,

katero je po sklepu mestnega odbora otvoriti do 1. maja letos.

Treba bi bilo dveh velikih, svetlih, suhih in zračnih, najbolj priljubljenih prostorov z vrtom ali dvoriščem poleg, dalje ene navadne sobe in kuhinje; nahajalo pa naj bi se to stanišče ali v šolskem, ali v kolodvorskem ali pa v dvornem mestnem delu.

Ponudbe je bodisi ustno, bodisi pismeno

do konca meseca marca

izročiti pri podpisanem magistratu.

Mestni magistrat Ljubljanski

dné 13. marca 1885.

Župan: Grasselli.

Želi se **veče posestvo**, n. pr. grajsko ali drugo na **Kranjskem** za več let v najem vzeti.

Kdor bi bil pri volji svoje posestvo s poslopjem vred v najem dati, naj to naznani vredništvu „Slovenca“.

(1)

Zobozdravnik SCHWEIGER

z Dunaja

(1)

stanuje „Pri Maliču“

v II. nadstropji, soba št. 23 in 24.

Ordinira vsak dan od 9.—1. in od 2.—5. ure popoldne.

Vse operacije, kakor jih današnji čas zahteva, izvršujejo se hitro in točno.

Izvrsten méd

(garantiran pitance)

v plehastih škatljah po 5 kil (kilo po 60 kr.), škatlja 30 kr., se dobiva proti poštnemu povzetju ali pa proti gotovi plači pri

OROSLAVU DOLENCU,
(2) svečarji v Ljubljani.

Semena.

Velikansko peso, nemško in domačo deteljo, vsake vrste travo, Kaveljski kaps, Ribniški krompir in fižol itd. priporoča po naj nižji ceni

IVAN PERDAN

v Ljubljani.

(1)

Naznanilo.

V zalogi podpisane bukvarne so izšle nove „Šmarnice“ za leto 1885 z naslovom:

AVE MARIJA!

Podučljivo razlaganje molitve „Češčena si Marija!“

Za Šmarnično opravilo episcopa

JOŽEF KERČON,

duhoven ljubljanske škofije.

Z dovoljenjem visokočastitega kapitelcikarstva ljubljanske škofije.

XII, 338 str.

Te „Šmarnice“ se odlikujejo po posebno dobro odbrani tvarini in praktični izdeljavi. Že ime preč. gosp. pisatelja, vnetega pospeševatelja Marijine slave, je porok, da bo ta prelepa Marijina knjiga v sreih vernih Slovencev na novo poživila ljubezen in vdanost do prečiste Device in Matere Marije ter posebno dobro služila prelepi majnikovi pobožnosti.

Tvarina je tako-le razvrstena:

Materni dom — Marijina prva daritev — Mati, pozdravljena od Boga — Mati, pozdravljena od ljudi — Materno ime (2) — Materno srce (2) — Materna čast — Materna slava (2) — Materni dar (4) — Materna sreča (3) — Materna moč (3) — Materna bolečina (3) — Materni blagoslov (4) — Materna zvestoba (2) — Materna beseda za slovo — Pridejana je sv. maša, molitve po vsaki tihi maši, lavretanske litanije in sv. križev pot itd.

Cena letošnjim „Šmarnicam“ je taka-le:

Vezane v pol usnji — gl. 90 kr.
„ vse v usnji 1 „ — „
„ „ „ z zlato obrezo 1 „ 20 „

Po pošti 10 kr. več. Kdor jih 12 skupno naroči, dobi ene za nameček.

Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Otvorenje kupčije.

S tem si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da sem na tukajšnjem prostoru v Špitalskih ulicah št. 11, tik franciškanskega mostu otvoril

kupčijo s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom.

Gorko priporočajoč svojo dobro oskrbljeno zalogo slavnemu p. n. občinstvu, zagotavljam ob enem, da se bodem zmirom trudil po strogo reelnem in solidnem delovanju pridobiti si zaupanje čestitih kupovalcev in si isto ohraniti.

Za mnogobrojni obisk se priporoča

z odličnim spoštovanjem

FRIDERIK SOSS.

(2)